

O.M. MIRTAZAYEV
G.S. MATNAZAROVA
N.I. BRIKO

EPIDEMIOLOGIYA

EPIDEMIOLOGIYA

O.M. Mirtazayev, G.S. Matnazarova
N.I. Briko

Darslik tibbiy oliy o'quv yurtlari davolash,
pediatriya va kasbiy ta'lim yo'nalishidagi talabalar
va umumiy amaliyot vrachlari
uchun mo'ljallangan.

Toshkent
"Renessans press"
2021

Mualliflar:

O.M. Mirtazayev – tibbiyot fanlari doktori, professor, Toshkent tibbiyot akademiyasi epidemiologiya kafedrası professori
G.S. Matnazarova – tibbiyot fanlari doktori, Toshkent tibbiyot akademiyasi epidemiologiya kafedrası mudiri
N.I. Briko – tibbiyot fanlari doktori, professor, Rossiya tibbiyot fanlari akademiyasining akademigi, I.M. Sechenov nomidagi Moskva Davlat tibbiyot universiteti epidemiologiya kafedrası mudiri

Taqrizchilar:

1. L.N. Tuychiyev – tibbiyot fanlari doktori, professor, Toshkent tibbiyot akademiyasi yuqumli va bolalar yuqumli kasalliklar kafedrası mudiri
2. G.T. Iskandarova – tibbiyot fanlari doktori, professor Toshkent vrachlar malakasini oshirish instituti, epidemiologiya kafedrası mudiri

Ushbu darslikda profilaktik tibbiyot fani epidemiologiyaning paydo bo'lish rivojlanish tarixi va so'nggi yutuqlari bayon qilingan.

Umumiy epidemiologiya qismida, ushbu fanning tarixiga, epidemik jarayon to'g'risidagi ta'limotga, epidemiologik tekshiruv usullariga, yuqumli kasalliklarga qarshi kurashish chora-tadbirlariga, epidemiologik nazorat tizimiga alohida e'tibor qaratilgan. Xususi epidemiologiya qismida O'zbekiston tibbiyoti uchun dolzarb bo'lgan antroponoz, zoonoz va sapronoz kasalliklarning har birini epidemiologiyasi, profilaktikasi va epidemiologik nazorati batafsil bayon etilgan.

Keyingi yillarda shifoxonalarda yuqumli kasalliklarning paydo bo'lishi tarqalishiga baho beradigan zamonaviy yondashuvlar, shuningdek davola muassasalarida bu kasalliklarga qarshi kurashishda umumiy amaliyot vrachlarini faoliyati darslikning kasalxona ichi infeksiyalari deb nomlangan maxsus bobida yoritilgan.

Noinfeksion kasalliklar muammolarini o'rganishda epidemiologik usullarning ahamiyati oshib borayotganligini nazarda tutib, darslikka yuqumli bo'lmagan kasalliklar epidemiologiyasi bo'limi ham kiritilgan.

Ushbu darslik O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta maxsus ta'lim hamda Sog'liqni Saqlash vazirliklari tomonidan tasdiqlangan epidemiologiya fani dasturiga va respublikamizda sog'liqni saqlash tizimini isloh qilish jarayoni tayyorlanayotgan umumiy amaliyot vrachlarini tayyorlash dasturiga binobarin yozilgan. Darslikni tayorlashda Oliy ta'lim tizimiga ilg'or halqaro tajribalardan foydalanish, etakchi xorijiy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikda yangi avlod o'qituvchilari tayyorlash kabi hozirgi zamonning dolzarb muammolari ham inobatga olingan.

Darslik tibbiy oliy o'quv yurtlari davolash, pediatriya va kasbiy ta'lim yo'nalishidagi talabalar va umumiy amaliyot vrachlari uchun mo'ljallangan.

shuningdek, davolash muassasalarida bu kasalliklarga qarshi kurash bo'limlari va vositalari bayon qilindi.

Noinfeksion patologiya muammolarini o'rganishda epidemiologik usullarning ahamiyati oshganligini nazarda tutib, darslikka noinfeksion kasalliklar epidemiologiyasi kiritildi.

Darslikning ba'zi bir mavzularini yozishga O'zbekistondagi tibbiyot institutlari epidemiologiya va yuqumli kasalliklar kafedralarining yetakchi mutaxassislari ham jalb etilgan, jumladan Qoraqalpog'iston tibbiyot institutidan t.f.d., professor A.M. Madraimov (Gospital infeksiyalar) Samarqand tibbiyot institutidan t.f.d., N.A. Yarmuhammedova (Ichterlama), assistent O.S. Tirkashev (Qizamiq), assistent X.X. Egamov (Zaxm), Epidemiologiya kurs rahbari Z.B. Umirzoqov (Koronavirus infeksiyasi), Tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini rivojlantirish markazidan katta o'qituvchi N. Zoirova (COVID-19), Toshkent tibbiyot akademiyasidan t.f.n., dotsent M.F. Abduqaxxorova (Epidemiologik tekshiruv usullari), t.f.n., dotsent Y.V. Briyanseva (Qrim-Kongo gemorrogik isitmasi), katta o'qituvchi N.S. Saidqosimova (salmonellioz), katta o'qituvchi A.Yu. Mustanov (Meningokokk infeksiyasi), assistent N.O'. Ne'matova (OITS-infeksiyasi), assistent S.M. Kitaybekov (shigellioz), assistent M. Muzaffarov (enterobioz). (Kontinuous learning)

Ushbu darslik tibbiyot institutlarida epidemiologiya fanini o'qitishda va o'quv jarayonini takomillashtirishda pedagoglarga hamda talabalarga katta yordam beradi deb ishonch bildiramiz. Darslik ba'zi bir xato va kamchiliklardan xoli bo'lmasligi mumkin. Kitobxonlarning tanqidiy mulohazalari va maslahatlari uchun oldindan bo'lsada mualliflar o'z minnatdorchiligini bildiradilar.